

LÖVÉTEI KIÁLTÓ

IV. évfolyam, 4. szám, 2002. április. Ára szabadeladásban: 3500 lej, megrendelőknek 3300 lej

Ezt mondják rólunk

A lövétei közbirtokosság még nem veheti birtokba visszaigényelt és -kapott épületét

Civil központtá alakítják a kocsmát

Míg nem születik jogerős döntés a Márton Ferenc vállalkozó és a lövétei önkormányzat közötti perben, a helyi közbirtokosság irodája továbbra is Pál Csaba elnök házában lesz. A Nyírfa kocsmá tulajdonosa nem hajlandó kiköltözni a közbirtokosságnak visszaadott ingatlanból, míg valaki nem téríti meg a befektetését.

Hét éve annak, hogy a Hargita megyei Lövete központjában, a közbirtokosság által a múlt század elején épített emeletes házban kocsmá és játéktér létesült. A Nyírfa népszerű lett a fiatalok körében: a faluban gazdálkodók és a környező városokba ingázók itt találkoznak hétvégeként azokkal, akik Magyarországon alkalmi munkát vállalva próbálnak megélni. Márton Ferenc, a Császa Kft. tulajdonosa Lövétén egy, Szentegyházán pedig három vendéglőt működtet. Elmondása szerint 1994-ben vette bérbe a község központjában álló házat. Hogy esélye legyen beszerezni a működéshez szükséges hatósági engedélyeket, tatarozta a víz- és villanyhálózatot, kijavította a rogyadozó lépcsőket, vakolt és festett. A helyi tanács számításba vette, hogy a kocsmáros részben felújította a 82 négyzetméter alapterületű épületet, és csupán 82 dollár havibért kért tőle.

(folytatás a 2. oldalon)

Májusi időjósítások

- Fülöp, Jakab hívős, nedves: közepszerű kis termés lesz; hogyha pedig meleg s tiszta, bőséges terméssel biztat.
- Áldozói derült idő, hasznos léssen az esztendő. Hogyha ez a nap esős, sáros, ez bizony már igen káros.
- Pünkösdi-napi ereszcsergás: aratóknak lesz csalódás.
- Tiszta Orbán napja, édest ereszt hordó csapja; ha pedig esős és szomorú: léssen a bor jó savanyú.
- Pongrác-napi esőtől nő a fű a mezőből, ne búcsúzz el a szőlőtől.
- Május hogyha igen nedves: június majd száraz leszen.

Figyelem!

Lövete község Tanácsa a 28/2001-es Határozata értelmében közterületek használatára vonatkozóan a következő béreket állapította meg:

- közterületek használata mezőgazdasági célokra, mezőgazdasági gépek állomásozására - 2.000 lej/m²/év

- közterületek használata más célokra (építőanyag, tűzifa és más anyagok tárolására) - 1.000 lej/m²/nap. Megkérjük azokat a személyeket, akik valamilyen közterületet használnak, hogy jelentkezzenek a helyi Polgármesteri Hivatalnál.

Ugyanakkor felhívjuk a lakosság figyelmét, hogy folyó év május 1-től ellenőrizni fogjuk a helységben közterületet foglaló anyagok tulajdonosait.

Polgármesteri Hivatal

Ismét lesznek állatvásárok Lövétén

Lövétén utoljára 1957-ben volt állatvásár. Minden szombaton ugyan hetivásár (piacnap) van a községben, de az állatvásár csak a malacpiac formájában maradt meg. Mivel Lövete határa inkább állattartásra alkalmas, így felmerült az igény, hogy vissza kellene állítani a hagyományos állat- és kirakóvásárokat.

Ezt az igényt a Polgármesteri Hivatal és a helyi Szarvasmarhatartó Gazdák Egyesülete felismerte, és beindultak a megbeszélések, hogy hogyan, miképpen lehetne visszaállítani ezeket a vásárokat.

(folytatás a 2. oldalon)

Ezt mondják rólunk

(folytatás az első oldalról)

Balázs István, Lövéte polgármestere lapunknak elmondta, a közpénzből épült házat a kommunizmus idején államosították, és míg fel nem épült a korszerű iskola, addig itt folyt az oktatás. Amikor a törvénykezés erre alkalmat teremtett, az újjáalakult közbirtokosság visszaigényelte egykori tulajdonát, és a helyi tanácsosok jogosnak ítélték a kérést. A tényleges visszaszolgáltatást azonban Márton Ferenc megakadályozta, kijelentve, csak akkor hajlandó kiköltözni, ha az önkormányzat megtéríti befektetett pénzét. A vállalkozó 1999-ben egy erre szakosodott céggel felértékelte az épület feljavítási munkálatait, így a Nyírfa tulajdonosa 5117 dollárnak megfelelő összeget követelt. A polgármester kérésünkre kifejtette, túlzottnak tartja a vállalkozó igényét, és rámutatott, az átalakításokkor romlott a ház statikai szerkezete, ugyanis Márton leromboltatott egy közfalat. Tény, hogy a Császa Kft. egy éve nem fizet bért, és a polgármester már azt számolja, hogy miután a folyamatban lévő pert megnyeri az önkormányzat, milyen arányban fordul meg a követelés, mekkora bérhátralékot kell majd a bérlőnek fizetnie. Márton Ferenc a Krónikának elmondta, megpróbált különbékét kötni a közbirtokossággal, felajánlva, hogy a lövéteiek legjobb belátásuk szerint értékeljék fel az épületen elvégzett munkálatokat, és azt fizessék ki neki. Ez meg is történt, a végösszeget 58 millió lejben állapították meg, a vállalkozó pedig felajánlotta, a közbirtokosság fizessen csupán 45 milliót, és kész azonnal költözni. A kifizetés azonban pénzhiány miatt elmaradt.

A szemben álló felek mindezek ellenére nem beszélnek haraggal egymásról. Az ügy mihamarabbi tisztázása azonban a közösség hasznára válna, mivel a községi könyvtárnak költöznie kell a katolikus egyház ingatlanjából, ahol jelenleg működik. Pál Csaba közbirtokossági elnök lakását már ellepték a térképek és iratok, a szaporodó irodai tennivalók miatt sürgőssé vált a visszakapott épület birtokbavétele. Mivel a közbirtokosság kész felületet biztosítani a könyvtár és a vidékfejlesztési egyesület számára is, a Nyírfa jó esetben év végéig Lövéte civil központjává alakulhat.

Zilahi Imre, Krónika, 2002. ápr. 17.

Vicc

A cigány biztonsági őrnek jelentkezik.

- Aztán eléggé éber vagy? - kérdezi az alkalmaságot megállapító bizottság.

- Hogyne kérem, a legkisebb zajra felébredek.

Ismét lesznek állatvásárok ...

(folytatás az első oldalról)

Első nagy kérdés az időpontok egyeztetése volt. Valamikor évente négy vásár is volt Lövétén. A szervezők úgy döntöttek, hogy egyelőre évi két alkalommal indítják újra ezt a hagyományt. Az első, tavaszi vásár időpontját április 13-ra tűzték ki, a második, őszi vásár majd október közepén lesz.

Tennivaló volt bőven. Bár megvolt a helyszín, a Vásárkert, a kikötőhelyek (standok) siralmas állapotban voltak. A szükséges faanyagot a Polgármesteri Hivatal biztosította, a munkálatokat az állattartó gazdák önkéntes alapon közmunkával bonyolították le.

Végre elkészült minden, a szükséges állategészségügyi engedélyeket is beszerezte dr. Molnár József, a község állatorvosa. Eljött a nagy nap, és mindenki kíváncsián várta, hogy milyen lesz a 45 éves szünet utáni első lövétei vásár. Az első órákban alig volt felvezetett állat, és emberek is alig lézengtek, ezért azt hihette bárki, hogy a kezdeményezés kudarcba fullad. De ahogy telt az idő, úgy benépesedett a Vásárkert, és délfelé egész nagy tömeg verődött össze a helyszínen. A megnyitó beszédet Lázár Zoltán alpolgármester tartotta, aki egy kis ízelítőt adott a lövétei vásárok történetéből.

Az érdeklődők és a felvezetett állatok számából következtetve elmondhatjuk, hogy az erőfeszítés nem volt hiábavaló. Ha a kezdet ennyire jól sikerült, akkor remélhetőleg a folytatás is ilyen lesz.

Köszönet jár mindazoknak, akik a vásár fontosságát felismerték, és hozzáállásukkal segítettek ennek létrejöttét. Ez a kezdeményezés nagyszerű példa arra, hogy a község lakói, jelen esetben a marhatartó gazdák és az önkormányzat együttes erővel képes megoldani a közös problémákat.

Végezetül annyit, hogy Lövéte lakói ez esetben sem vallottak szégyent, és a vásáron megjelent környékbeli érdeklődőknek elmondhatjuk: Viszontlátásra az őszi lövétei vásáron!

Sorbán József

Megjegyzések, kiegészítések

- a Török Magdolna Földcsuszamlások Lövétén című, a Lövétei Kiáltó 2002. márciusi számában megjelent cikkével kapcsolatban -

A címmel kapcsolatban azt szeretném megjegyezni, hogy a földcsuszamlás magyar tudományos elnevezése suvadás. Ezt a tüneményt először részletesen Cholnokay Jenő tanulmányozta, és ő adta az említett elnevezést is. Valószínűnek tartom, hogy innen származik a Lövétén használt süllyedés (sillyedés) elnevezés is, bár a süllyedés szó jelentése egészen más. (Elsüllyed egy hajó vagy egy csónak.)

Az 1913-ban történt lövétei suvadás valóban katasztrófális, addig ismeretlen jelenség volt Lövétén, azonban nem "a magyar földön szokatlan katasztrófával végződött" tünemény. Ugyanis az egész Mezőségen (ez is magyar föld) rendkívül elterjedt tünemény. Ilyen suvadások láthatóak például Kolozsvártól északkeletre, a Kajántó-i völgy ún. Pokolköz részében.

Az idézett érdekes levélben közölt adatok: "nyolcvan ház és százhusz gazdasági épület földrengésszerű robajjal ledőlt", véleményem szerint túlzás, mivel a jelenség valóban robajjal kezdődött, azonban nem azonnal, földrengésszerűen nem olyan nagy számú épület dőlt össze. A robaj után valóban kezdtek repedezni a kőből és téglából épült házak és csűrök, de nem azonnal dőltek le. Ezt igazolja az a tény is, hogy sem ember-, sem állatáldozat (halál) nem volt. Minden mozdítható értéket az emberek ki tudtak menteni a veszélyeztetett épületekből. (Nyilvánvalóan György Péter malmának a kellékeit nem tudták megmenteni.)

A jelenség egyik oka valóban a "hosszabb és bőséges esőzés" volt, de ez magában nem okoz földcsuszamlást. A másik meghatározó ok a talaj minősége, összetétele volt és most is az. A víz a föld alsóbb rétegeiben lévő ún. pala (márta) réteghez jutva (a felsőbb laza rétegeken átszivárog) ezen nem szűrődik át, hanem azt (a palát) csúszóssá teszi (olyan lesz, mint a megvizesedett szappan). Mivel a palaréteg általában 10 m vagy még mélyebben helyezkedik el, a palára a fölötte lévő óriási súlyú földréteg nagy nyomást gyakorol, aminek a hatására a sikamlós rétegen (főleg, ha meredek hegyoldalról van szó) a felső rétegek lecsúsznak.

Lövétén 1913-ban, amikor a Nagyköszikla (aminek a köszikla szóhoz semmi köze) majd a Kisköszikla keletkezett, és később a Latamás-i és az Oza-i, végül (de véleményem szerint nem utoljára) az 1970-1973 időszakban történt suvadások alkalmával mindkét feltétele a földcsuszamlások bekövetkezésének megvolt (bőséges esők és a talaj minősége).

hozó suvadás nem ismétlődött meg (bár ebben az időszakban is voltak esős évek és a talaj minősége sem változott) azzal magyarázható, hogy a magyar állam 1913-ban a katonaság felhasználásával Pokollázon, a Nagyköszikla fölött egy kb. 1 m széles és 1,5 m mély lefolyó árkot ásott, ami a fölösleges, a lázi laza talajon átszivárgott vizet, mielőtt a palaréteghez eljutott volna, Egres-patakba levezette. Így megelőzte a földcsuszamlás keletkezését. Véleményem szerint az akkori államnak az árok ásása volt a legértékesebb segítsége a falunak, nem a meleg takarók meg egyebek. Sajnos a falu lakosságának az a része, akiknek ott kaszálójuk volt, nem értették meg a levezető árok jelentőségét, és idővel a szántóföldekből kikerülő kövekkel és tisztításkor összegyűlt faágakkal a sáncot betömte. Gyermekkoromban a sánc maradványai még látszottak. Egyesek azt hitték, hogy a sánc katonai célokat szolgált (futóárok volt), ami bizonyítottan nem igaz. Az 1970-ben történt földcsuszamlás ezen sánc megszűnésének a következménye is volt, és a sánc eltűnésére céloztam, amikor azt írtam, hogy a suvadás megismétlődhet.

A nagy süllyedés után épült fel Újfalú és Pósfalu. Azok a gazdák, akik ekkor károsultak, itt kaptak telket új házak és gazdasági épületek emelésére (hasonlóan az 1970-es suvadás után Somsarjú patak mellett).

Az a tény, hogy az ún. Kutya-dombot a falu vezetősége az úttal elkerülte, visszahelyezve azt a Kishomoród jobb partjára, nagyon dicséretes. Ugyancsak dicséretes tett az út mellett kialakított akácos, ami a talajt helyben megköti, de egy közepes méretű fentről jövő suvadás ezt a létesítményt, mint egy talicska földet tolja maga előtt a csuszamlós útra, ha az bekövetkezik. Tehát végleges megoldás csak úgy érhető el, hogy az említett sáncot "kitakarítják", működőképessé teszik.

Végül annak igazolására, hogy milyen nagy visszhangja volt az 1913-as lövétei suvadásnak, álljon itt egy gúnyos mondás: Az udvarhelyi Gimnáziumban, ha egy felelésre felszólított diák nem tudott, a tanár nem azt mondta, hogy ülj le, számár, hanem, hogy "süllyedj el, mint Lövéte".

dr. Balázs Márton

Hibaigazítás

A Lövétei Kiáltó múlt hónapi, márciusi számában megjelent, Földcsuszamlások Lövétén c. cikkbe hibák csúsztak be. Kimaradtak a károsult személyek felsorolásából az alábbi nevek: Silye István, Gábos Lajos, Gábos Sándor, Egyed Imre, Egyed József, Bálint Márton, Balázs Ferenc, Bálint Péter, Mihály István (Ara-di). Továbbá elírás is történt: az Égei utca jobb oldala helyett bal oldal a helyes. A felmerült hibákért az olvasók szíves elnézését kérik!

Pedagógiai lexikon

Cinizmus

A cinizmus eredetileg egy görög filozófiai iskola (cínikusok) alapelve, mai szóhasználatban olyan szemlélet, amely lenézi a társadalmi szokásokat, semmibe veszi a családi és egyéb közösségi kötelékeket, az etikát, a hagyományokat stb. Legfőbb jellemzője az unottság, az egykedvűség, a közöny. A cinikus ember lebecsüli az erkölcsi értékeket, nem ismeri el a tekintélyt, nem adja meg másoknak a kellő tiszteletet.

A fiatalok egy részét gyakran vádolják cinizmussal, elmarasztalják azért, mert közönyösen szemlélik a felnőttek erőfeszítéseit. Szórványos jelenségek valóban léteznek, de ezek ellenére sem lehet azt állítani, hogy a fiatalok cinikusak, hiszen vannak tanulásban, munkában kiváló, jóérzésű, lelkes fiatalok, s remélhetőleg ők képezik a többséget. A téves megítélés oka az lehet, hogy a mai fiatal érzelem-mentesebbnek látszik, kifejezőmódjában realisztikusabb, mint a régebbi korok fiatalja volt.

Mentesebb a szentimentalizmustól, nem annyira szavakban, mint tettekben fejezi ki érzelmeit. Félt attól, hogy érzélgősnek látszódjon, ezért inkább cinikus magatartást ölt fel. Ezért nem helyes abból megítélni őket, amit mondanak, hanem főleg abból, amit cselekszenek. Ahol azonban valóban cinizmust fedezünk fel egyesekben, ott tartós és mély érzelmek kialakításával törekedünk helytelen életszemléletük megváltoztatására. A család őszinte, cinizmusmentes légköre jó irányba befolyásolja a fiatalt. Kedvezőtlen azonban, s cinikus magatartásra készíti a gyermeket, ha otthon más szellemben nevelik, mint az iskolában, ha az iskolai és a szülői elvárások nincsenek összehangolva.

Család

A család a társadalom legalapvetőbb közössége, szülők, gyermekeik és a legközelebbi hozzátartozóik szervezett együttélése, amely elsődlegesen háztartási kapcsolatra épül. A családnak a történelem folyamán rendkívül változatos formái és funkciói alakultak ki. A társadalmi fejlődés hatására azonban minden korszakban létrejöttek azok a családtípusok, amelyek egyrészt jellemzően tükrözték a családi intézmény sajátos vonásait, másrészt a családra háruló követelményeket is.

A család különböző - emberi - (házastársi, szülők-gyerekek közötti és testvéri) viszonyokat foglal magába, jogi, gazdasági, erkölcsi kapcsolatokat a családtagok között. Ha ezek harmonikusak, akkor a családi élet gazdagabbá, teljesebbé teszi az emberi életet. Természetesen nem csak a család létrehozásában, hanem működtetésében is döntő szerepük van a családot alkotó házastársaknak. A család funkcióját régen meghatározták már, de mára is érvényesek. Sok funkciója közül hármat szoktak kiemelni:

1. Gazdasági ("fenntartás", szervezés)
2. Biológiai (gyermekek létrehozása és nevelése)
3. Érzelmi-regeneráló (sokrétű, gazdag érzelmi forrás

biztosítja a családtagok emocionális kiegyensúlyozottságát).

A mai családokra jellemző, hogy a családtagok egyformán gondoskodnak a család fenntartásáról. A családon belüli jogok és kötelességek tekintetében mind a férfi, mind a nő részéről új szemléletmód szükségeltetik. A családi munkamegosztás, a helyes időbeosztás, a rendszeret, a pontosság, a szükséges rugalmasság érvényesítése a család életrendjében nagy nevelő hatást gyakorol a gyermekekre. Ezzel szemben a család helyes életrendjének hiánya fellazítja a kötelékeket, kényszerre változtatja a családi együttléteket, és feszült családi légkör kialakulásához vezet.

Család és iskola

Azt is mondhatnánk család és óvoda, vagy csak úgy: család és nevelési intézmény. Többször volt szó már arról, hogy a gyermekek fejlődésére a legerőteljesebb nevelő hatást a szülők és a pedagógusok gyakorolják. Az iskola célszerű tárgyi feltételek mellett, jól szervezett keretek között, tervszerű, tudatos nevelőmunkát végez. A nevelő közösség igyekszik biztosítani valamennyi gyermek legnagyobb mértékű fejlődését.

A családi közösségben, annak gazdag érzelmi légkörében a szülők féltő gondot, figyelmet fordítanak a gyermekek egyedi fejlődésére. Ismerik egyéni hajlamaikat, képességeiket, minden erőfeszítésük arra irányul, hogy gyermekükből boldog felnőtt váljék.

A hatékony nevelés feltétele az iskolai és a családi nevelés egysége (beleértjük az óvodait is). A szülők és a nevelők együttesen felelősek a gyermekek és a fiatalok neveléséért. Ez a közös felelősség a legszorosabb együttműködést feltételezi. A család és az oktatási intézmény kapcsolatát erősíteni lehet szülőértekezletek, családlátogatások, a szülőkkel való egyéni beszélgetések által. Ideális lenne a kölcsönös segítségadás a problémák megoldásában, s ez nem is megvalósíthatatlan.

Csavargás

A gyermekek csavargása, iskolakerülése, a szülői háztól való kimaradásai - riasztó jelek. Azt mutatják, hogy a gyermek összeütközésbe került környezetével. Ritkább esetben a gyermeki kíváncsiság is okozhat csavargási alkalmat (barátokkal való együttlét, új játék, valami érdekes látnivaló stb.). Az ok leginkább sajnos az, hogy a gyermek számkivetettnek érzi magát, sehol nem találja helyét, nem kötődik szorosan senkihez és semmihez. Elfoglalt szülők, otthoni veszekedések, rideg környezet, túl szigorú nevelés, a szeretet hiánya mind okai lehetnek annak, hogy a gyermek feleslegesnek érzi magát környezetében. A csavargó gyermekek szívesen rántják magukkal jobb magaviseletű társaikat is, mert így nincsenek egyedül s úgy érzik, felelősségük is megoszlik. A csavargás komoly nevelési problémát jelent, hiszen előfordul, hogy csavargás közben bandába verődnek, további ki-

siklásokat követnek el. A televízió számos példával szolgál a pályaudvarokon tanyázó, kanálishakó, kábítószerező, lopásokat elkövető, kolduló, csavargó utcagyerekekről.

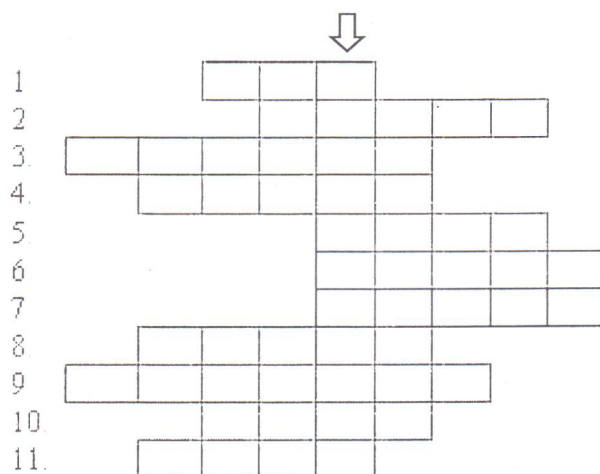
Nem kis gondot jelentenek, főként a nagyobb városokban létező csavargó gyerekek. A háttér nagyon változatos: szegénység, s egyéb szociális gondok is gazdagítják a már felsorolt okokat. "Reintegrálásuk" nem könnyű feladat. Ezért lenne jobb megelőzni a problémákat. A csavargó gyermek nevelésében legfontosabb az okok felkutatása, a gyermek kapcsolat és szeretetigényének kielégítése, szüleihez, nevelőihez fűződő kapcsolatának érzelmi megerősítése, és a gyermekek foglalkoztatása és ellenőrzése.

András Magdolna óvónő

Keresztrejtvény

A megfejtés egy védett növény neve

A megfejtés oszlopa

Ezekre válaszolva megkapod a helyes megfejtést:

1. a keskenylevelű nárcisz lelőhelye
2. virága toboz
3. hazai mérges kígyó
4. karéjos levelű fafaj
5. kis termetű rágszáló
6. fekete bogyójú gyógynövény
7. nagy kiterjedésű állóvíz
8. ilyen színű a zergeboglar
9. orvosi székfű
10. fafaj és évszak neve is
11. fehér kérű fafaj

Anyám, ki adtad az életem

Anyám, ki adtad az életem,
Ki vártál éveken keresztül engem,
Kilenc hónapon át küszködtél velem,
Míg végre eljött az idő és megszülettem.

A nagy világra te szültél, édesanyám,
Ezért a föld minden kincsét neked adnám.
De az igazi kincs a szó legmélyéről jön,
Szeretet a neve, ez a legértékesebb a földön.

Drága édesanyám, annyi mindent adtál,
Szeretetet, gondoskodást, gyengéd karjaidban megnyugtattál.
Ott voltál, ha sírtam, és ott ha nevettem,
Jóban, rosszban ott voltál mellettem.

Ha beteg voltam, éjjeleken át virrasztottál,
Mikor meggyógyultam, velem együtt hálát adtál,
Ha bánat gyötörte szívemmel hozzád fordultam,
Anyai szívedhez képest én oly keveset adtam.

Hálám szavakkal nem leírható,
Arcod, ha ragyog, az a boldogító.
Egész életemben amit tettél értem,
Soha nem tudom megköszönni méltóképpen.

Az édesanya felbecsülhetetlen érték,
Nem szabad hagyni, hogy minden gond ránehezedjék.
Szeressük, becsüljük, míg itt van velünk,
Mert egyszer itt hagy, és nem lesz többé nekünk...

György Emőke

Képek Lövéte történetéből

A lövétei egyházközség "Krisztus Koporsója"

A szentsír, másként Úr koporsója vagy Krisztus koporsója állításának és feldíszítésének szokása a húsvéti egyházi ünnepkörbe tartozó nagyhéten sajátos hazai, illetve közép-európai katolikus liturgikus hagyomány, melynek első magyarországi nyomai Hartwik győri püspök Agendájában lelhetők fel. A szentsír állításának szokássá válásához a kereszt imádása és az Oltáriszentség kitétele szolgált alapul, ugyanis a szentsír eredetileg gyolccsal vagy miseruhával és stórával befedett fészületből állott csupán, melyre - a drámai hatás fokozása céljából - a későbbiekben követ is helyeztek, sőt még órséget is állítottak melléje. Így fejlődött ki lassan-lassan a szentsír állítása, amely voltaképpen nem más, mint a jeruzsálemi szentsír és a körülötte lezajló történések "utánozása". Legszebb magyarországi emléke a híres garamszentbenedeki bencés apátságé volt, amely most az esztergomi Keresztény Múzeumban látható.

A lövétei egyházközség Krisztus koporsójának beszerzése Jakab Lajos egykori lövétei plébános nevéhez fűződik, akinek 1876 és 1889 között volt állomáshelye Lövéte. Ő létesített alapot rá - a jó lelkű hívek adakozásából -, amelyet csaknem egy évtizeden át sikeresen kamatoztatott. Az alapítvány tőkéje 1889 végén 179 Ft. volt, de még három évnek kellett eltelnie, hogy a nevezett plébánosnak és híveinek rég dédelgetett álma valóra váljon. 1886-ban a koporsó beszerzéséhez szolgáló alaphoz az akkori előljáróság a község pénztárából 100 forinttal járult hozzá. Így elegendő tőkepenz állt már Jakab Lajos plébános rendelkezésére, aki a sok fáradságos utánajáráson felül maga is 32 forintot áldozott e célra, hogy a szentsírt Budapestről a Gavora cégtől megrendelhesse. A vásár után a plébános által gyűjtött és gyümölcsöztetett pénzüsszegebből megmaradt még 27 Ft. Ebből koporsó-fenntartási alapot létesítettek, mely évről évre gyarapodott. 1887-ben Nagy István és neje, Miklós Rózália - mint ahogy az alábbi alapítványi oklevélből is kiderül - 50 forinttal járultak hozzá ehhez az alaphoz:

D. a J. Kr!

*Kegyessé alapítványi oklevél.
A teljes Szentháromság nevében.*

Nagy István és neje Miklós Rózália. mai napon alattirt tanuk és plébános jelenlétében kijelentik amint következik:

Az Ur Jézus keserves kinszenvedésének és halálá-

nak emlékezetére, a Boldogságos Szt. Szűz tiszteletére, a lövétei rom. kath. templom díszének emelésére, a lövétei rom. kath. plébánia egyházánál 50 azaz ötven o. é. frt. alapítványt teszünk, a következő feltételek mellett:

1., Kivánjuk, hogy ezen alapítványunk a lövétei rom. kath. templom alapítványai között a jövőben a "Krisztus Koporsó fenntartási alap" nevet viselje és a templom többi alapítványaival együtt rendes számadás mellett kezeltessek.

2., Alapítványunk célja, hogy annak kamatjából évenként az Ur Jézus halálának emléknapján Nagypénteken a Krisztus Koporsóhoz világító és más szükséges kellékek vásároltassanak.

3., Kivánjuk, hogy ezen alapítványunkat a lövétei rom. kath. plébánia hivatal és egyháztanács kezelje, s arról évenként a Ftdő püspöki hatóságnak szigorú felelősség tehe alatt számadást terjeszen föl.

Miről, ezen alapítványi levelet három példányban, egyiket a károlyfehérvári püspöki hivatal, a másikat a helybeli plébániai hivatal levéltárának, a harmadikat az alapítványozók részére kiadtuk és aláírtuk.

Kelt Lövétén, 1887-iki Márczius 17-én.

*Ambrus Ferencz s.k.
tanu.*

Mihály István s. k.

*+ Nagy István és neje
+ Miklós Rózália
alapítványosok.*

Névrőjok

Ambrus Ferencz sk.

*Jakab Lajos
plébános*

1889-ben a "Szent sir alap" magánkötvényekben elhelyezett összege 81 Ft. 39. kr., míg készpénzben 13 Ft. 04 kr., tehát összesen a fenntartást szolgáló alaptőke 94 Ft. 39 kr. volt. Jakab Lajos plébánosnak, a Krisztus koporsó beszerzése iránti "nemes működése és fáradságaiért", Erdély egyházmegyéjének akkori kegyes főpásztora, Lönhárt Ferenc magas elismerését nyilvánította.

A Krisztus koporsója, vagy másképp az Úr koporsója nagyon impozáns. Alsó sziklasírszerű részében van a test (ágyékkendős Krisztus-corporus). Az építmény gyöngyökkel díszített részei: a tetőzet, melyen két angyal térdepelve imádkozik, két órkatona és a frigyláda. Belülről lámpákkal világítható meg.

1935-ig minden nagyhéten a nagy oltár elé állították fel, de mivel a szertartásokból éppen ezért nem sokat lehetett látni, Barthos József plébános (1934-1941 között szolgált községünkben) új helyet jelölt ki számára. Az oldalt felállított szent sírt a nép, a hívek sokasága csodálja meg, imádkozik mellette, vagy gyönyörködik annak szépségében a húsvéti ünnepek alatt.

Mihály János

Diákéveimből

- a Székelyudvarhelyi Baróti Szabó Dávid Római Katolikus Főgimnáziumban -
(folytatás előző számunkból - befejező rész)

Az internátus területét sem hétköznap, sem vasárnap elhagyni nem szabadott. Ha semmi rendetlenség nem történt az internátusban (amit a főduktor állapított meg), akkor minden kedden 3 órától fél 5-ig kimenő volt. Ekkor volt a heti vásár Székelyudvarhelyen, és csak ekkor látogathattak meg a szüleink vagy rokonaink, és akkor látogathattuk meg a városban lakó ismerőseinket, rokonainkat (ha voltak).

Hazamenni a faluba (vakáció) a szeptember 1 utáni évkezdést követően legelőször csak november 5-re lehetett (aki akart), 2 napra. November 5-e Szent Imre napja, és mivel Szt. Imre volt az internátus védőszentje, 2 napos tanítási szünet volt. A legközelebbi "hazamezés", vakáció a karácsonyi vakáció volt.

Mai szemmel nézve kibírhatatlan, valóságos kaszárnya (börtön) volt az internátus. Később jöttünk rá, hogy az egész nagyon hasznos volt. Talán ma sem ártana a tanulóknak, ha nem is éppen ilyen szigorú, de valamilyen hasonló "nevelés". Ez az életmód hozzászoktatta a tanulókat a rendszeres, folytonos munkához, ami a tanuláshoz és kutatáshoz fontos előfeltétele.

A kollégiumi (internátusi) intézményrendszert az angolok honosították meg, ma is működik egyes nyugati országokban (Anglia, Amerika), és eredményeik (hatásuk) meg is látszik. Legtöbb híres tudós, politikus ilyen intézményben nevelkedett.

A mai városban tanuló diákok péntek délben hazamennek, otthon nem tanulnak, hétfőn csak éppen akkorra mennek vissza az internátusba, hogy az órákra elérjenek. Ezek a heti megszakítások egyáltalán nem segítik elő a tanulásban való elmélyülést, folytonosságot, ami meg is látszik az eredményeken. Lásd az elmúlt évek érettségi eredményeit.

A minden hétvégi vakációt egyes iskolák azzal indokolják, hogy az internátusoknak anyagi gondjaik vannak, és két-három napi vakációban megspóroltakból más napokon jobb ellátást (például étkezést) tudnak biztosítani. De kérdés, hogy ez megéri-e? Nem hiszem, hogy a ma internátusban lakó diákok gyengébb ellátásban részesülnének, mint annak idején mi. Csupán annyit említek meg itt, hogy mi például reggelire egy csésze köménymaglevest és egy szeletecske kenyeret kaptunk. Ünnepe volt, ha a köménymagleves helyett tej volt. Volt, amikor a heti húsadagot egy vacsorára kaptunk kb. 5 dkg. szalonna jelentette.

A negyedik osztályt csak 1944 végén, decemberben, a szovjet megszállás alatt kezdtük meg nagyon nehéz körülmények között. Nem voltak megfelelő tanáraink, az internátus is nagy áldozatok árán tudta a lakóit ellátni. Azonkívül az "iskolát" is megérintette a szabadság (szabadosság) szele. Megjelentek a magukat kommu-

nistának tekintő tanulók (amit a családjukból hoztak magukkal), akik azt képzelték, hogy ezután ők mondják meg, hogy mit kell tanulni, kik lesznek az iskola vezetői stb. Szerencsére ez csak kis mértékben valósult meg, és az orosz nyelv kötelező bevezetése, egyes tantárgyak (történelem, földrajz, részben az irodalom) átértékelésével a tanítás normálisan folytatódott.

Már az első években, de 1945-től kezdve fokozottabban felfigyeltem a tanulók rétegződésére. Míg 1944 előtt például én "csak" földműves szülők gyermeke (nem úri fiú) voltam, a "felszabadulás" után nem kedvelt középparaszt származást kentek rám. Általánosságban voltak a bentlakó diákok, és a kintlakó (városi) diákok. A bentlakó diákok 90 %-a falusi gyermek volt, a kintlakók pedig városi kisiparosok, kereskedők, tisztviselők gyermekei, akik nem egyszer lenézték a bentlakókat. Ezzel kapcsolatban csupán annyit említek meg, hogy engem (de nem csak) a 7 esztendei diákéveim alatt egyetlenegyszer hívtak meg egy osztálytársam névnapja megünneplésére, holott a kintlakók majdnem minden héten "zsúroztak". A bentlakó diákok tanulmányi előmenetele általában elfogadható volt. A legjobb felkészültségű diákok bentlakók voltak.

Az 1945-1947 közötti időszakban a gimnáziumban a tanítás a fent említett fél-kapitalista - fél-kommunista módon folyt, az internátusi élet pedig lassabban, de kezdte elveszíteni igazi nevelői jellegét. Az addig bevált internátusi életnek és a nagyon komoly iskolai oktatásnak az 1948-as tanügyi reform (államosítás) vetett véget. Ezután a gimnáziumot és az internátust nem azok vezették, akik értettek hozzá és megfelelő felkészültségük volt, hanem az államhatalom és a párt, az általa beszervezett megbízottai révén. Így, annak ellenére, hogy egyes tanárok minden lehetőséget felhasználtak, hogy a gimnázium régi szellemét mentse, rövid idő alatt ez a híres intézmény majdnem összeroppant. Az "átkos" időszak alatt odáig süllyedt a nagy nevű Alma Mater, hogy alig volt benne magyar osztály. Új szelek kellett fújjanak, hogy egy fél évszázad elteltével újra megkezdődjön a 400 éves iskola hagyományainak a folytatása.

dr. Balázs Márton

Még egy vicc

A rendőrök a filmforgatáson biztosítanak. Nagyon meglepődnek, amikor látják, hogy egy-egy jelenetet milyen sokszor ismételnék.

- Te, - érdeklődik az egyik - minek kell ezt ilyen sokszor megismételni?

- Na hallod, - feleli az okosabb - nagyon sok mozi van a világon.

Néhány információ a magyar igazolvány kiváltásáról

Azon személyek, akik beadták kérelmüket a magyar igazolványra és letelt a két hónap várakozási idő, a Kolozsvári Magyar Konzulátus telefonszámán érdeklődhetnek kérésük elbírálása felől. A konzulátus telefonszáma: 064-431785. Személyre szóló visszajelzést csak akkor küldenek, ha kérelmüket nem fogadják el.

A lövétei információs irodában (Községi Könyvtár) megtalálható azon magyarországi közigazgatási hivatalok címe és telefonszáma, ahol fel lehet venni az igazolványt.

A további érdeklődők figyelmébe ajánljuk, hogy a szentegyházi Foto Lázár minden második kedden a Lövétei Községi Könyvtárban várja mindazokat, akik fényképet szeretnének készíttetni a magyar igazolványba. Legközelebb április 30-án délelőtt 11 órától délután 5-ig várja az érdeklődőket.

Ugyancsak a helyi információs irodában igényelhetők a nevelési-oktatási, valamint a tankönyv- és taneszköz ösztöndíjra a pályázati űrlapok. Feltételek: legalább az egyik szülőnek legyen beadva a kérése a magyar igazolványra.

Tordai Tímea

Hírek

- Nagy érdeklődésnek örvendett a Lövétei Ifjak Egyesülete szervezésében a Föld napi rajzkiállítás és vetélkedő április 21-én. A rajzversenyre (melynek témája Lövéte és környezete, jelene és jövője volt környezetvédő szemmel nézve) több mint 200 rajz érkezett be. A rajzverseny és a vetélkedő díjazását a Községi Tanács támogatta.

- A Lövétei Ifjak Egyesülete 140 ezer forint támogatást nyert a *Lövétei ifjak öntufdatos ifjúságáért* elnevezésű program megvalósításához. A programot május - július között fogjuk megvalósítani.

- Május 31-én lesz a III. Homoród menti Kulturális Vetélkedő Lovétén.

Aki tud, az nyerhet!

Februári kérdéseinkre a helyes válaszok:

1. A Földet körülvevő atmoszféra kb. 60.000 km vastag.
2. A béka egy métert is képes ugrani: ez a távolság mintegy 12-szer hosszabb, mint a saját teste.
3. A kékbálna eléri a 32 m-es hosszt és a 130.000 kg-ot is.

Könyvjutalmat nyertek: András Tibor és Sata I. Szabolcs VII. B osztályosok

Márciusi kérdéseink:

1. Kinek a nevéhez fűződik a föld első körülhajózása?
2. Ki lépett először a Déli-sarkra?
3. Hová akart eljutni Kolumbusz Kristóf?

A helyes válaszok a Községi Könyvtár lexikonjaiból is kinézhetők.

A kitöltött szelvényt Mihály János tanár úrnak kell odaadni.

Megfejtési szelvény

Név:.....

Hátszám:.....

Megfejtések

határidő 2002. május 10.

- 1.....
- 2.....
- 3.....

